

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2010. évi október hó 14. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság a csalás büntette és más bűncselekmények miatt **I.r. vádlott és 3 társa** ellen indult büntetőügyben a Baranya Megyei Bíróság 9.B.30/2009/72.számú ítéletének id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottakra vonatkozó részét az alábbiak szerint változtatja meg:

- *id. II.r. vádlott* bűnösségét megállapítja a Btk.316.§ (1) bekezdésében meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő, a Btk.20.§ (2) bekezdése szerinti társtettesként elkövetett lopás büntetében és a Btk.274.§ (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott, a Btk.21.§ (2) bekezdése szerinti bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében is;
- *III.r. és IV.r. vádlottak* bűnösségét megállapítja a Btk.316.§ (1) bekezdésében meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő, a Btk.20.§ (2) bekezdése szerinti társtettesként elkövetett lopás büntetében is;
- *III.r. és IV.r. vádlott* a terhükre megállapított közokirat-hamisítás büntetét helyesen a Btk.21.§ (2) bekezdése szerinti bűnsegédként - ;
- *id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlott* a terhükre megállapított zártörés vétségét helyesen a Btk.20.§ (2) bekezdése szerinti társtettesként valósította meg;
- *II.r. vádlott* büntetését - mely helyesen halmazati büntetés és e vádlott különös visszaesőként elítélt - 2 (kettő) év börtönre és 3 (három) év közügyektől eltiltásra - ;
- *III.r. vádlott* halmazati büntetését 1 (egy) év börtönre -;
- *IV.r. vádlott* halmazati büntetését - a végrehajtás felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés egyidejű mellőzésével - 1 (egy) év 6 (hat) hó börtönre és 2 (kettő) év közügyektől eltiltásra súlyosbítja azzal, hogy e vádlott különös visszaesőként elítélt;

- *id. II.r. vádlott* vonatkozásában elrendeli a Kaposvári Városi Bíróság 10.B.734/2003/18. számú ítéletével kiszabott 7 (hét) hó börtön végrehajtását;
- megállapítja, hogy *IV.r. vádlott* feltételes szabadságra nem bocsátható.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban *id. II.r. és IV.r. vádlottak* vonatkozásában személyenként felmerült 6.000 (hatezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen *id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottak* terhére a felmentő rendelkezések és a vádtól eltérő minősítés miatt, továbbá súlyosabb jogkövetkezmények - *id. II.r. vádlott* esetében börtönbüntetés és közügyektől eltiltás, míg *ifj. III.r. és IV.r. vádlottak* tekintetében hosszabb tartamú szabadságvesztés - alkalmazása érdekében az ügyész jelentett be fellebbezést. Az írásba foglalt határozat kézbesítését követően azonban már hatályon kívül helyezésre tett indítványt.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség az átiratában, illetve a nyilvános ülésen jelenlévő képviselője útján az ügyészi fellebbezést a hatályon kívül helyezés kivételével fenntartotta, azzal a kiegészítéssel, hogy *id. II.r. vádlott* vonatkozásában a Kaposvári Városi Bíróság 10.B.734/2003/18. számú ítéletével kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának az elrendelését is indítványozta.

A másodfokú bíróság a jogorvoslattal megtámadott határozatot a Be.348.§ (1) bekezdése alapján - a Be.349.§ (1) bekezdésében írt korlátok között - az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - figyelemmel a Be.352.§ (1) bekezdés a) pontjára - az iratok tartalma és ténybeli következtetés alapján az alábbiak szerint egészítette ki, illetve helyesbítette:

- *. II.r. vádlott* esetében a Kaposvári Városi Bíróság 7.B.770/1997/13. számú ítéletével - csalás vétsége és közokirattal visszaélés vétsége miatt - kiszabott szabadságvesztéssel kapcsolatos feltételes szabadság a 2002. évi január hó 9. napján eredményesen eltelt. E büntetést *2001. június 9.* napjával kell kitöltöttnek tekinteni.

.II.r. és ifj. III.r. vádlottakkal szemben a Pécsi Városi Ügyészség a 2010. február 19-én kelt B.1000/2009. számú vádiratában közokirat-hamisítás büntette miatt emelt vádat; *IV.r. vádlottal szemben* pedig a Siófoki

Rendőrkapitányság jelentős kárt okozó csalás büntette miatt folytat büntetőeljárást, 3726/2007. bü. szám alatt.

- A másodfokú bíróság az ítéleti tényállásból a 24. oldal 4. bekezdésének utolsó mondatát és a 6. bekezdését mellőzte.
- Az ítéleti tényállásból a 27. oldal 4-5-6. bekezdéseit szintén mellőzte, ez utóbbiak helyébe a következő szövegrész került:

A fenti gépeket 2004. május 1-jén a **bt1**. Ó....., A... E... út 18. szám alatti telephelyéről id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlott - a társaságukban lévő ismeretlen személyek közreműködésével - ismeretlen helyre szállították. Cselekményükkel 13.842.000 forint kárt okoztak, mely nem térült meg.

Nem volt megállapítható, hogy a gépek elszállításakor **tanú1** is a telepen tartózkodott volna.

. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottak tudomással bírtak arról, hogy a telephelyen található gépek lefoglalás alatt állnak.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályoknak megfelelően, a hatályon kívül helyező határozat okainak és indokainak a szem előtt tartásával folytatta le. Az ügy ténybeli és jogi megítéléséhez szükséges adatokat feltárta, azok bizonyító erejéről, tartalmi hitelességéről túlnyomórészt meggyőző érveléssel adott számot.

Felderítette és helytállóan rögzítette a múltbeli történések legfontosabb részleteit, mindenekelőtt azt, hogy a 2004. március 12-én kelt társasági szerződés színlelt megállapodás volt, az abban résztvevőket, illetve az abban közreműködőket leplezni kívánt, nem legális cél vezette. Hangsúlyozottan erre utalt az a körülmény, hogy a kellő technológiai, vállalkozásszervezői és értékesítési tapasztalatokkal, valamint megfelelő anyagi háttérrel nem rendelkező id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottak újsághirdetés alapján ismerkedtek meg I.r. vádlottal, azt követően, hogy ingyenes lapokban felhívást tettek közzé eladósodott, fizetésektelenné vált gazdasági társaságok megvásárlására.

Így arról nyilvánvalóan szó sem lehetett, hogy a jelentős pénzügyi tartozásokat felhalmozó, végrehajtási eljárásokkal terhelt **bt1**. további működtetésével kapcsolatosan bármiféle elképzeléssel, üzleti tervvel bírtak volna.

Ez okból nem volt szükség az üzletrészek névértékének a kifizetésére, vagy arra, hogy a cégnyilvántartásba újonnan bekerülő személyek egymással egyáltalán találkozzanak. **tanú1** és **tanú2** feladata mindössze a bejegyzéshez elengedhetetlenül fontos okiratok aláírására szorítkozott, akkor is úgy, hogy a

szerződő felek - a jogi képviseletet lebonyolító ügyvédi irodában - nem voltak egyszerre jelen.

Ezen túlmenően az id. II.r. vádlott által felkutatott, új beltagként jelentkező és a 71. életévét már betöltött **tanú1** egészségi állapota sem maradhatott a vele kapcsolatba kerülők előtt titokban; az semmiképp, hogy szellemi leépülése miatt üzleti ügyek intézésére, gazdasági társaság vezetésére - jól érzékelhetően - teljességgel alkalmatlan.

Mindezekkel a részletekkel az elsőfokú bíróság is kellő körültekintéssel foglalkozott, indokai logikusak és minden szempontból helytállóak. Határozatának 24. oldal 4. és 6. bekezdéseiben ugyanakkor a fentiekkel össze nem egyeztethető megállapításokat is tett, amikor id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottak vonatkozásában egy korábbi vételi szándékra, míg **tanú2** tekintetében valós, ténylegesen működő és kamatoztatható külföldi kapcsolatra utalt. Ezeket semmi nem támasztotta alá, a felmerült adatok éppen az idézettek ellenkezőjét igazolták.

Ezért a másodfokú bíróság - a tényállás 3. pontját érintően - a kifogásolt megállapításokat mellőzte.

A tényállás 4. pontjával összefüggésben sajátossága volt az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, hogy **tanú3**, valamint a háztartásában élő személyek vallomását hangsúlyozottan fenntartásokkal kezelte, noha azoknak - az események leírásakor - mégis meghatározó jelentőséget tulajdonított. Mindez a határozatának a Be.258.§ (3) bekezdés c) pontja szerinti részében úgy jelentkezett, hogy a rekonstruált múltbeli történések - id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottak védekezésének az egyidejű elvetése mellett - döntően a szóban forgó személyek egybehangzó előadásain alapultak, annak ellenére, hogy azok objektivitását, elfogadhatóságát a Be.258.§ (3) bekezdés d) pontja szerinti szerkezeti egységben, a 34. oldal 1. bekezdésében komoly kritika érte. Ezt az elsőfokú bíróság az ó....i szolgálati lakásban élők elfogultságával igyekezett magyarázni, így azzal, hogy a kötelmi követelésük teljesítésének megtagadása miatt haragos és ellenséges viszonyba kerültek az I.r. vádlottal.

Ez az érvelés azonban több szempontból sem helytálló. Mindenekelőtt azért, mert a megismételt eljárásban Kollár Ferenc Józsefné I.r. vádlott büntetőjogi felelősségét már nem érintették az ócsárdi telephelyen történtek, következésképpen azok túlzó vagy valótlan előadásával őt nem lehetett hátrányosabb helyzetbe hozni. A fentebb vázolt ellentmondás ugyanakkor a megállapított tényállás lényeges részleteinek az érintetlenül hagyásával, illetve alapvető eltérést nem eredményező kisebb mértékű helyesbítéssel és kiegészítéssel is feloldható volt, annak hangsúlyozásával, hogy nem a tények mikénti rögzítése, hanem pusztán a vizsgált tanúvallomások bizonyító erejével kapcsolatosan megfogalmazott kifogások bizonyultak alaptalannak.

Tanú4, **tanú3**, **tanú5** és **tanú6** vallomásainak a tartalmi elemzése előtt - általánosságban - a következőkre szükséges utalni:

A **bt1.** Ó....., A.... E..... utca 18. szám alatti telephelyén tárolt ingóságok tekintetében több - egymástól független - hatósági eljárás foganatosítására került sor. Előbb - a 2003. évi június hó 16. napján - a Pécsi Rendőrkapitányság Gazdaságvédelmi Alosztálya részéről házkutatásra és lefoglalásra, oly módon, hogy ekkor e kényszerintézkedéssel érintett, 1-24. sorszám alatt nyilvántartott gépek a helyszínen maradtak. Ezt öt hónappal később egy bírósági végrehajtás követte, hasonló következményekkel, mindössze azzal a tartalmi eltéréssel, hogy ez utóbbi alkalommal már 119 darab termelőeszköz lefoglalása történt meg. Köztük azoké, melyeket már a nyomozó hatóság is bűnjelként kezelt.

Ez okból kellett az első, a 2004. évi február hó 3. napjára tervezett árverést elhalasztani és a nyomozó hatóság által nyilvántartott 24 darab munkagépet az árverési hirdetményből törölni. Ezután folytatódhatott csak a **rt1** által kezdeményezett végrehajtás, több árverés kitűzésével, előbb 2004. április 7-én, majd a megmaradt ingóságok vonatkozásában 2004. május 24-én. Mindkétszer úgy, hogy néhány tétel értékesítése eredményre vezetett.

Tanú7 tanúvallomásából ismertté vált az is, hogy a fizetéseképtelenné vált gazdasági társaság fentebb említett területéről - a felhalmozott tartozások kiegyenlítése, illetve csökkentése érdekében - már korábban is szállítottak el termékeket: 2003 tavaszán a Baranya Megyei Iparszövetség részére feldolgozásra váró faanyagot.

Ilyen előzmények ismeretében az ó.....i telephelyen megfordult személyek hiánytalan, minden részletre kiterjedő azonosítása, és - nem utolsósorban - az egyes események időpontjának a valósághű felidézése maradéktalanul nem volt elvárható. Különösen hosszabb idő elteltével, így akkor, ha a fenti körülményekről tudomást szerzők kihallgatására csak később, már a vádirat benyújtása után került sor.

Nyilvánvalóan nehezítette a történések felderítését az is, hogy a **bt1.** vagyontárgyait nem egyetlen alkalommal szállították el, illetve azokban ismeretlen személyek is szerepet vállaltak.

Mindezek ellenére **tanú3** vallomása - egyes, az ügy eldöntése szempontjából lényeges kérdések vonatkozásában - nagy határozottságot, következetességet és pontosságot mutatott. Leginkább azzal, hogy a telephelyen őrzött munkagépek elszállításában kezdeményező és vezető szerepet vállalt személyeket mindenkor id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottakkal azonosította, mint olyanokat, akik magukat tulajdonosként feltüntetve a helyszínen többször is a rendelkezési jogukat hangoztatták.

Ez állapítható meg **tanú3** valamennyi előadásából, továbbá abból is, hogy a szóban forgó személyeket a 2005. évi március hó 18. napján megtartott felismerésre bemutatás alkalmával, érdektelen személyek közül is, fényképről kiválasztotta (nyomozati iratok VI/3653-3667. oldal).

Hasonló megállapítás tehető **tanú4**, **tanú5** és **tanú6** vallomását illetően (10.B.442/2005/65. számú tárgyalási jegyzőkönyv 5-11. oldal); ehelyütt annak összefoglaló megállapításával, hogy a család tagjainak a megnevezésében és szerepük felidézésében még a leghalványabb ellentmondás, vagy bizonytalanság jelét sem mutatták.

Nyilvánvalóan ezzel, a telephelyen életvitelszerűen tartózkodó személyek nagyobb számával magyarázható az is, hogy ifj. III.r. vádlott a saját, illetve a társai jelenlétének a tényét meg sem kísérelte vitatni. Kizárólag csak azt, hogy a gépek elvitelével bármilyen formában egyetértettek volna (nyomozati iratok VI/3679-3685. oldal).

Ezt azonban több adat cáfolta. Még a teljességgel érdektelennek tekinthető, a barátait meglátogató **tanú8** is csak arról tett említést, hogy az udvaron rakodást látott, olyat nem, hogy az ellen valaki tiltakozott volna (10.B.442/2005/78. számú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal).

Készült ugyan egy - 2004. március 19. napjára keltezett - jegyzőkönyv, amelyben **tanú1**et felszólították arra, hogy a gépeket ne szállítsa el; ezen okirat tartalmi hitelessége azonban komolyan megkérdőjelezhető.

Tanú1 vallomásának a felolvasására - a Be.296.§ (3) bekezdésében írt feltételek hiányában - nem volt eljárásjogi lehetőség. Vele szemben az eljárás a Be.266.§ (1) bekezdése alapján - figyelemmel a Be.188.§ (1) bekezdés b) pontjának II. fordulatában írtakra - felfüggesztésre és elkülönítésre került, ezért a megismételt eljárás során, ügyének ismételt egyesítése nélkül, legfeljebb tanúként lett volna kihallgatható. Ezt azonban az egészségi állapota nem tette lehetővé, az eljárás korábbi szakaszában gyanúsítottként vagy vádlottként előadott vallomásának a felolvasásához pedig - mivel azok egészére vonatkozott a Be.82.§ (1) bekezdésében biztosított mentességi joga - a hozzájárulására volt szükség. Ez utóbbit, a fentebb már érintett okból, nem lehetett beszerezni.

Ilyen körülmények között az elsőfokú bíróság sem kerülhetett abba a helyzetbe, hogy a vallomásait felolvassa, majd értékelje. Helyesen rekesztette tehát ki azokat a bizonyítékok köréből, mindössze az ezzel kapcsolatos - határozatának 36. oldal 4. bekezdésében rögzített - érvelése volt némileg pontatlan. Ennél azonban lényegesebb, hogy azok alapulvételével nem lehetett azt tisztázni, hogy **tanú1** bármikor megjelent volna az ó....i telephelyen, ugyanakkor más adatok ennek a lehetőségét kizárták.

Tanú3 a fentebb már hivatkozott, a 2005. évi március hó 18. napján fogantatosított felismerésre bemutatás során **tanú1** személyét nem választotta ki, és a jelenlétében - a 2006. december 14-én megtartott tárgyaláson - is úgy nyilatkozott, hogy őt nem ismeri, vele a telephelyen korábban nem találkozott. Egyébként a rendelkezésre álló bizonyítékokkal merőben ellentétes lenne még annak pusztá feltételezése is, hogy a

többszörös agylágyulásban, valamint agyi károsodás talaján kialakult szellemi leépülésben szenvedő, előrehaladott életkorú **tanú1** ténylegesen bármikor rendelkezhetett volna a **bt1**. vagyontárgyairól. Ilyen állapotban bizonyosan nem volt: a 2004. évi március hó 27. napjától éppen azért nyert felvételt a Magas Cédrus Szociális Otthonba, mert önálló életvitelre már képtelennek mutatkozott.

Ez okból történt meg a felkutatása, hiszen a fizetéseképtelenné vált gazdasági társaság tulajdonosi szerkezetének átalakításakor könnyen befolyásolható személyre volt szükség; olyanra, akivel szemben a felhalmozott vagyoni követelések bizonyosan nem érvényesíthetőek.

Mindezekre tekintettel vele kapcsolatosan nem lehetett olyan megállapítást tenni, hogy a vagyontárgyak elszállításában közreműködött volna.

Ugyanakkor annak nem volt jelentősége, hogy a fentiekben ismeretlen személyek is szerepet vállaltak. Az elvitt termelőeszközök mennyisége, mérete és súlya nyilvánvalóan szükségessé tette alkalmi segítők igénybe vételét; olyanokét, akik kellő erővel és ehhez szükséges munkagépekkel rendelkeztek. Fontossággal nem ez, hanem id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottak - megnyugtató módon igazolt - irányító, szervező és kezdeményező szerepe bírt, az a körülmény, hogy a helyszínen tulajdonosi jogokat gyakorolva, tevékenyen közreműködtek a szóban forgó vagyontárgyak elvételében. Akár azzal, hogy maguk is részt vettek az ingóságok rakodásában, vagy úgy, hogy ezzel kapcsolatosan utasításokat adtak.

Hiteles és meggyőző erejű bizonyíték formájában semmi sem utalt arra, hogy a telephely kiürítése, a lefoglalt gépek elszállítása - id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottak jelenlétében, illetve tiltakozása ellenére - más személy irányítása mellett történt volna meg. A teljes mértékben azonosíthatatlan, pusztán bizonytalan módon megnevezett **Gy.F.-re** való hivatkozás olyannyira komolytalan és minden alapot nélkülöző volt, hogy erre vonatkozóan még bizonyítást sem kellett volna felvenni. Az ugyanis elképzelhetetlen, hogy valódisága esetén - amennyiben ténylegesen ő felügyelte a munkálatokat - a jelen lévők nem lettek volna tisztában a személyazonosságával, vagy az azonosításához szükséges legalapvetőbb adatokkal. Ezen túlmenően pedig további személyre, így arra, hogy a helyszínen bárki más rendelkezési jogokat gyakorolt volna, még hivatkozás sem történt.

Az elsőfokú bíróság a vád tárgyává tett, összesen 13.842.000 forint forgalmi értékű gépek elszállításának időpontja tekintetében némi bizonytalanságot mutatott. E kérdés felderítésekor szem előtt kellett tartani azt is, hogy a 2004. évi április hó 7. napjára kitűzött ingóárverés megkezdése előtt **végrehajtó1** már több tétel hiányát észlelte. Elsősorban az irodai bútorokét és más műszaki berendezéseket, olyan tárgyakét tehát, amelyek nem tartoztak a nyomozó hatóság által lefoglalt termelőeszközök köréhez. Ez utóbbiak ugyanis a rendőrségtől kapott tájékoztatást követően az árverési hirdetményből törlésre kerültek.

Így annyi már a rendelkezésre álló okiratokból ismertté vált, hogy a 2004. február 27-én közzétett hirdetményben 1-15., 18-22., 29., 33-34., 37-40., 42-44., 46-51., 59., 62-66., 69., 71-72., 74-76., 78-82., 84-88., 90-93. és a 96-97. tételszám alatt nyilvántartott ingóságok a fentebb említett időpontban nem voltak a telephelyen. Ez egyébként összhangban állt **tanú3** nyomozás során jegyzőkönyvbe foglalt, majd a 2006. évi február hó 9. napján megtartott tárgyaláson előadott vallomásával is; azzal a részével, amelyben az egyik elszállítás időpontjaként az árverés előtti napot jelölte meg (nyomozati iratok VI/3663. oldal és 10.B.442/2005/4. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

E mellett azonban határozott volt abban, hogy egy másik - több személy közreműködését és tehergépkocsik használatát igénylő - szállítás a 2004. évi május hó 1. napjára esett, éppen arra, amikor vendégeket vártak, **tanú8** és házastársa személyében. A családtagok előadása is ezt erősítette meg, különösen **tanú4** és **tanú6**, döntően azzal, hogy a telephelyen tárolt gépek elszállítását félreérthetetlenül és a legkisebb bizonytalanság jele nélkül a szóban forgó munkaszüneti naphoz kötötték.

A vizsgált adatok elemzésekor, a bizonyítékok értékelése körében - határozatának 36. oldal 5. bekezdésének utolsó mondatában - eddig az elsőfokú bíróság is eljutott, utalva arra, hogy e cselekmény elkövetésére feltehetően 2004. május 1-jén került sor. Tényállásában azonban ennél lényegesen óvatosabb volt és az említett adatok egybevetéséből ezt a következtetést már nem, mindössze csak azt vonta le, hogy a szóban forgó események 2004 tavaszán történtek.

Mindezek - az elkövetés idejében, a telephelyen tartózkodó személyek közreműködésének a jellegében, valamint id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottak szerepének hangsúlytalan megjelenítésében jelentkező - pontatlanságok tették szükségessé a tényállás 4. pontjában írtak kisebb mértékű módosítását. Olyan tartalommal, hogy az eltérő, az elsőfokú bíróság által rögzítettekkel ellentétes tényállást nem eredményezett.

A kiegészített, illetve helyesbített tényállás így vált megalapozottá; az pedig - a Be.352.§ (2) bekezdésében írtak folytán - irányadó volt a másodfokú eljárásban is.

Az irányadó tényállásból az elsőfokú bíróság csak szűk körben - teljes egészében az igazságszolgáltatás elleni bűncselekményt érintően, illetve részben a közbizalom elleni bűncselekmény vonatkozásában - következtetett id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottak büntetőjogi felelősségére. Ezt meghaladóan felmentő rendelkezéseket hozott.

A megállapított bűncselekmények minősítése is csak részben - az elkövetői alakzatok megjelölésének a kivételével - felel meg az anyagi büntető jogszabályoknak.

Az ezeket sérelmező ügyészi fellebbezés megalapozott volt.

A tényállás 3. pontjában megjelölt cselekmény lényege színlelt szerződés létrehozásában, majd ezen írásba foglalt megállapodás cégbíróséghez történő benyújtásában foglalható össze. Így abban, hogy az I.r. vádlott a sikertelen gazdasági tevékenységéből eredő vagyoni jogi következmények alól úgy próbálta magát kivonni, hogy az általa képviselt betéti társaságot mások nevére íratta át, olyan személyekére, akik - teljesítési készség, illetve képesség hiányában - azt nem is kívánták, de nem is tudták legálisan működtetni. A formai követelményeknek megfelelő, ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott, ám tartalmilag valótlan okirat elkészítése így kizárólag azt a célt szolgálta, hogy a felhalmozódott tartozásokat az eredeti kötelezett vonatkozásában ne lehessen számon kérni.

Ifj. III.r. és IV.r. vádlottak ennek ismeretében bocsátkoztak tárgyalásba az I.r. vádlottal, illetve id. II.r. vádlott is ennek tudatában mutatta be és ajánlotta a szemmel láthatóan beteg, egészségi állapotában megrendült **tanú1**et új beltagnak. Id. II.r. vádlott - miután az újsághirdetés szerint eladósodott, fizetése képtelen cégek képviselőinek a jelentkezését várta - azzal mindenképpen tisztában volt, hogy a bt1. további (legális) gazdasági szerepvállalásához jelentős mértékű tőkére, szakértelemre és piaci ismeretre van szükség. Olyan anyagi és szakmai háttérre, amellyel a kifogásolható életvezetésű, többszörösen büntetett előéletű és munkanélküli segélyből, illetve családi pótlékból élő id. II.r. vádlott, valamint az általa ismert **tanú1** bizonyosan nem rendelkezett. Mindezt a később történtek is maradéktalanul megerősítették, hiszen szó sem volt arról, hogy a betéti társaságot bárki is komolyan, akár csak az alkalmazottak egy részének további foglalkoztatásával, ténylegesen működtetni akarta volna.

A vádlottak - különböző mértékű, más-más cselekményben testet öltő - közreműködésére, közvetítő tevékenységére tehát csak a vizsgált megállapodás létrejötte érdekében volt szükség.

A Btk.274.§ (1) bekezdés c) pontjában meghatározott bűncselekményt az követi el, aki *közreműködik* abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adatot, tény vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba. Az idézett ún. intellektuális közokirat-hamisítás két személy közreműködése folytán valósul meg: az egyik a hatáskörében jóhiszeműen eljáró, megtévesztett hivatalos személy, míg a másik az adatközlő, rendszerint a közokirat elkészítését kezdeményező, vagy azt a hatósághoz benyújtó személy. Ez utóbbiak lehetnek e bűncselekmény közvetlen, vagy akár közvetett tettesei.

A jóhiszemű hivatalos személy és az adatközlő közvetlen kapcsolatán kívülálló személyek bűnös közreműködése legfeljebb részesi (felbujtói vagy bűnsegédi) tevékenységként értékelhető. Mindez a jelen ügyben azt jelentette, hogy e közbizalom elleni bűncselekmény tettese az I.r. vádlott, illetve a vele ténylegesen szerződő **tanú1** és **tanú2** lehetett, akinek a részére id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottak -

közvetítő tevékenységgel, illetve a megállapodáshoz nélkülözhetetlen új bel- és kültag felkutatásával és bevonásával - segítséget nyújtottak. (Ezt a segítségnyújtást id. II.r. vádlott vonatkozásában az elsőfokú bíróság a határozatának 24. oldal 7. bekezdésében pontosan meg is jelölte, majd azzal a jogi indokolás körében, a 41. oldal 2. bekezdésében újra foglalkozott, mégis anélkül, hogy a büntetőjogi felelősség körében a fenti értelmezésnek megfelelő következtetést levonta volna.)

A tényállás 4. pontjához kapcsolódóan a Pécsi Városi Ügyészség B.3971/2005/6-I. számú vádirata, illetve az azt kiegészítő, 2007. május 22-én kelt módosítás alapján a vádhatóság azért kezdeményezte id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottak felelősségre vonását, mert a gazdasági társaság tartozásának fedezetéül szolgáló, összesen 13.842.000 forint értékű vagyontárgyak *ismeretlen helyre szállításában*, illetve *elrejtésében*, valamint *színlelt szerződés kötésében* közreműködést vállaltak, abban segédkeztek. Ez a leírás képezte tehát - Be.217.§ (3) bekezdés b) pontja értelmében - a vád tárgyát, melyet az ügyész - a Be.217.§ (3) bekezdés c) pontja szerinti szerkezeti részben - egységesen a Btk.290.§ (1) bekezdés a) pontjának I. fordulatában, továbbá a b) pontjának I. fordulatában meghatározott csődbüntettként értékelt.

(A 2010. évi LVI. törvény a Büntető Törvénykönyv több rendelkezését megváltoztatta; olyképpen, hogy - a 2010. évi augusztus hó 9. napjával kezdődő hatállyal - a szabadságvesztés kiszabásakor újra a büntetési tétel ún. középértékét tette irányadóvá. Ez nyilvánvalóan szigorúbb megítélést eredményezne, ezért a jelen ügyben - figyelemmel a Btk.2.§-ában megfogalmazottakra - az elkövetés idején hatályos előírásokat kellett alkalmazni.)

A Btk.291/A.§ (1) bekezdésének értelmező rendelkezése szerint a 290. és a 291.§ - ban meghatározott bűncselekményt *tettesként* az követi el, aki a gazdálkodó szervezet (adós) vagyonával vagy annak egy részével rendelkezni jogosult, akkor is, ha a fizetéseképtelenség, a vagyon csökkenése a gazdálkodó szervezet (adós) vonatkozásában áll fenn, és a tettes a gazdálkodó szervezet (adós) hitelezőjének a kielégítését hiúsítja meg. Ezt kell - a Btk.291/A.§ (2) bekezdése szerint - alkalmazni akkor is, ha a vagyonnal történő rendelkezés alapjául szolgáló jogügylet érvénytelen.

A jelen ügyben a színlelt szerződés megkötésére 2004. március 12-én, míg a fizetéseképtelenné vált gazdasági társaság (vád tárgyává tett) vagyontárgyainak az elszállítására 2004. május 1-jén került sor. Ez előbbi tehát a Btk.290.§ (1) bekezdés b) pontjának I. fordulatában, míg az utóbbi a Btk.290.§ (1) bekezdés a) pontjának I. fordulatában meghatározott elkövetési magatartás időpontjaként jöhetett szóba. Mindez a fenti rendelkezések egybevetéséből következően egyben azt is jelentette, hogy az elsőként említett bűncselekmény tettese az I.r. vádlott, a másodiké pedig **tanú1** lehetett volna.

Ez okból - a másodfokú bíróság megítélése szerint - dogmatikailag sem volt helytálló az ügyésznek azon álláspontja, hogy a különböző időpontokban megvalósított, eltérő tettesi tevékenységeket a részesek vonatkozásában egységes bűncselekményként (Btk.290.§ (1) bekezdés a) és b) pontja) tette a vád tárgyává.

A 2004. március 12-ei szerződésmódosítás csődbüntettként történő értékelésének leginkább az képezte az akadályát, hogy e színlelt megállapodás aláírása és a hitelezők kielégítésére fordítható vagyon tényleges csökkentése, a vádbeli termelőeszközök elrejtése között hozzávetőlegesen másfél hónap telt el. Ugyanakkor arra nem merült fel adat, és az irányadó tényállásban sem szerepel olyan tartalmú megállapítás, hogy a munkagépek ismeretlen helyre való elszállításában már a társasági szerződés módosításakor - akár csak hallgatólagos - egyezség jött volna létre.

A későbbi, a 2004. május 1-jén történtek pedig - a tartozás fedezetéül szolgáló vagyon elrejtésének formájában - akkor minősülhetnének csődbüntettként, ha azokban **tanú1** közreműködése bármilyen formában tettenérhető lett volna. Akár közvetlen tettesként, ez esetben a további személyek büntetőjogi felelőssége bűnsegédként lenne felvethető, akár úgy hogy - a beszámítási képességének a kizártságát, vagy a tévedését felhasználva - az elkövetési magatartást, rajta keresztül, mások valósították volna meg. Erről, **tanú1** szerepvállalásáról azonban szó sem volt, éppen ellenkezőleg, még azt sem lehetett igazolni, hogy a helyszínen egyáltalán jelen lett volna.

Nem tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor nem látott lehetőséget a Btk.290.§ (1) bekezdés a) vagy b) pontjának I. fordulatában meghatározott csődbüntett megállapítására. Elkerülte azonban a figyelmét, hogy - noha a Pécsi Ítéltábla a Bf.II.124/2008/6. számú határozatának 16. és 17. oldalain erre kifejezetten utalt - a fizetéseképtelenné vált gazdasági társaság vagyontárgyainak az elszállítása, végső soron elvétele egyben más bűncselekmény vizsgálatának a szükségességét vetette fel.

A következőkes bírói gyakorlat szerint ugyanis, ha a tartozás fedezetéül szolgáló vagyon elrejtésében, eltitkolásában, megrongálásában, megsemmisítésében vagy használhatatlanná tételében testet öltő elkövetési magatartás tanúsítására olyan személy részéről kerül sor, aki a csődbüntettnak önálló alanya nem lehet, a Btk. XVIII. Fejezetében írt valamely vagyon elleni bűncselekmény léphet előtérbe. A büntetőeljárás bírósági szakaszában akkor, ha ez nem jár a vádelv sérelmével.

A vád tárgya - a Be.2.§ (2) bekezdése értelmében - meghatározott személynek pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye. Márpedig az ügyész id.II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottak büntetőjogi elmarasztalását részben azért kezdeményezte, mert a szóban forgó személyek 13.842.000 forint forgalmi értékű ingóságokat (idegen dolgokat) a **bt1.** ó.....i telephelyéről ismeretlen helyre szállítottak (elvették). Mindez nyilvánvalóan a jogtalan eltulajdonítás szándékával

történt, hiszen e vagyontárgyakat később sem sikerült felkutatni, és azok fellelhetőségéről sem adtak az elkövetők felvilágosítást.

Ez képezte a vád tárgyát, azzal együtt, hogy mindezt az ügyész - eltérő jogi álláspontja miatt - gazdasági bűncselekményként minősítette. Az azonos elkövetési magatartású vagyon elleni bűncselekmény megállapításának azonban ez nem jelentette az eljárásjogi akadályát.

Az idegen és egyben zár alá vett vagyontárgyak elvételét, végrehajtás alóli elvonását id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottak egymás tevékenységéről tudva, közösen valósították meg. Az irányadó tényállás szerint olyképpen, hogy a helyszínen tevékenyen részt vettek az elvitelben, részben az ingóságok rakodásával, másodsorban pedig azzal, hogy másoknak utasításokat adtak a gépek elmozdítására, azok tehergépkocsikra történő felemelésére és elszállítására. Mindezek a különböző jogi tárgyak - a tulajdonjog és a hatósági intézkedés tiszteletben tartásához fűződő érdekek - együttes sérelme folytán heterogén alaki bűnhalmazatként értékelendők.

A fentiekre tekintettel *id. II.r., ifj. III.r. és IV.r.* vádlottak büntetőjogi felelősségét a Btk.316.§ (1) bekezdésében meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő, a Btk.20.§ (2) bekezdése szerinti társtettesként elkövetett *lopás bűntettében*, a Btk.249.§ (2) bekezdésében meghatározott, a Btk.20.§ (2) bekezdése szerint társtettesként elkövetett *zártörés vétségében* (tényállás 4. pont), és a Btk.274.§ (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott, a Btk.21.§ (2) bekezdése szerinti bűnsegédként elkövetett *közokirat-hamisítás bűntettében* (tényállás 3. pont) kellett megállapítani.

A bűnösség körének, illetve a bűncselekmények minősítésének a megváltozása a büntetőjogi jogkövetkezmények ismételt áttekintését tette szükségessé.

Id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottakkal szemben - a Btk.12.§ (1) bekezdése, valamint a Btk.85.§ (1)-(3) bekezdéseiben írt rendelkezések szem előtt tartásával - kiszabható halmazati büntetés tartama 1 évtől 7 év 6 hónapig terjedő szabadságvesztés volt.

Id. II.r. vádlott vonatkozásában a Kaposvári Városi Bíróság 7.B.770/1997/13. számú ítéletével - *csalás vétsége*, közokirattal visszaélés vétsége és közveszéllyel fenyegetés bűntette miatt - kiszabott 1 év 8 hó tartamú börtönbüntetést a Btk.48.§ (2) bekezdése értelmében a 2001. évi június hó 9. napjával kell kitöltöttnek tekinteni, míg IV.r. vádlottat a Siófoki Városi Bíróság a 2004. évi április hó 15. napján jogerőre emelkedett 1.B.633/2002/29. számú határozatával - társtettesként elkövetett *lopás bűntette* miatt - végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte.

Esetükben a büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatósága megszűnésétől az újabb vagyon elleni bűncselekmény 2004. május 1-jén történt elkövetéséig három év nem

telt el, ezért id. II.r. és IV.r. vádlott - a Btk.137.§ 14. és 15. pontjában írtak szerint - különös visszaeső.

Őket érintően súlyosító körülmény, hogy korábban - a különös visszaesést megalapozó elítélésen túl is - voltak büntetve, velük szemben két körülménynél (Btk.85.§ (3) bekezdés és Btk.97.§ (1) bekezdés) fogva is a felemelt büntetési tétel az irányadó.

Ezen túlmenően id. II.r., ifj. III.r. és IV.r. vádlottak terhére kellett értékelni a kettőt meghaladó bűnhalmazatot, valamint a társas elkövetést. A jelen eljárásban elbírált bűncselekményeket id. II.r. vádlott felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje-, míg a IV.r. vádlott részben büntetőeljárás hatálya alatt valósította meg, ezt szintén nem lehetett figyelmen kívül hagyni.

Ezzel szemben mindegyikükre kiterjedően a jelentős - hat esztendő is meghaladó - mértékű időmúlás említhető meg, továbbá az, hogy a közbizalom elleni bűncselekményben részesként, bűnsegédként vállaltak szerepet. Az előbbi nyomatéka - mivel a szóban forgó időtartam túlnyomó része alatt büntetőeljárás hatálya alatt is álltak - lényegesen nagyobb.

Id. II.r. és IV.r. vádlott egy-egy-, míg ifj. III.r. vádlott két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, ezt szintén a javukra kellett értékelni. Ahogyan ifj. III.r. vádlott tekintetében azt, hogy az elkövetéskor büntetlen előéletű volt, míg a IV.r. vádlott vonatkozásában - a jobb oldali felső végtag részbeni elvesztéséből eredő - korlátozott büntetés-elviselési képességet.

Az utóbb felsorolt enyhítő körülményeknek az elsőfokú bíróság a valóságosnál nagyobb súlyt tulajdonított, így eltúlzottan enyhe büntetéseket szabott ki. A Btk.37.§-ában megfogalmazott célok kizárólag szabadságvesztés alkalmazásával érhetőek el, annak hangsúlyozásával, hogy a büntetési tételnél enyhébb főbüntetésre, a Btk.87.§ (2) bekezdés d) pontjának az alkalmazására nincs törvényes lehetőség.

Ezért a másodfokú bíróság a főbüntetés tartamát id. II.r. vádlott esetében - a halmazati büntetésre és a különös visszaesői minőségre utalás mellett - 2 évre-, ifj. III.r. vádlott vonatkozásában 1 évre-, míg a IV.r. vádlottat érintően, ez esetben is a különös visszaesői minőségre utalás mellett, 1 év 6 hónap szabadságvesztésre súlyosbította.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozata a Btk.43.§ a) pontja szerint: börtön.

A szabadságvesztés végrehajtásának a felfüggesztése kizárólag az elkövetéskor még büntetlen előéletű, utóbb is csak egyetlen alkalommal - kisebb tárgyi súlyú bűncselekmény miatt - felelősségre vont ifj. III.r. vádlott esetében kerülhetett szóba. Id. II.r. és IV.r. vádlottakat tehát a másodfokú bíróság - ez utóbbi esetben a felfüggesztésre vonatkozó rendelkezés egyidejű mellőzésével - a Btk.53.§-a

alapján, a Btk.55.§ (1) bekezdésében meghatározott keretek között, a közügyek gyakorlásától is eltiltotta.

Következésképpen a súlyosbítást célzó ügyészi fellebbezés is megalapozott volt.

Id.II.r. vádlott a jelen eljárásban elbírált bűncselekményeit a Kaposvári Városi Bíróság 10.B.734/2003/18. számú ítéletével kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt valósította meg, ezért annak végrehajtását a Btk.91.§ (1) bekezdés b) pontja alapján el kellett rendelni.

A IV.r. vádlott pedig e bűncselekményeit a Siófoki Városi Bíróság 1.B.633/2002/29. számú ítéletével kiszabott szabadságvesztésre ítélese után, a végrehajtás befejezése előtt követte el, ezért a Btk.47.§ (4) bekezdés a) pontja értelmében feltételes szabadságra nem bocsátható.

Ennyiben - a büntetőjogi felelősség körében, a cselekmények minősítésében és a jogkövetkezményeket érintően - a másodfokú bíróság a Be.372.§ (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

Az egyéb rendelkezések törvényesek voltak, így azokat a Be.371.§ (1) bekezdésében írtak szerint helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban id. II.r. és IV.r. vádlottak képviselőjével kapcsolatban személyenként 6.000 forint kirendelt védői díj merült fel. Ezt a Be.403.§ (5) bekezdésében írtak szerint az állam viseli.

P é c s, 2010. október 14.

Dr.Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr.Túri Tamás s.k. előadó bíró, Dr.Halász Etelka s.k. bíró

A Baranya Megyei Bíróság 9.B.30/2009/72. számú ítéletének ifj. III.r. vádlottra vonatkozó része a Pécsi Ítéltábla Bf.II.153/2010/10. számú ítélete folytán - az abban írt változtatásokkal - a 2010. évi október hó 14. napján jogerőre emelkedett és fel nem függesztett részében végrehajthatóvá vált.

Dr.Krémer László s.k.
a tanács elnöke